

Úvod

V roce 2018, od dat za rok 2017 resp. 2016–2017, přistoupil Český statistický úřad (ČSÚ) k úpravě metodiky konstrukce úmrtnostních tabulek. Změna se primárně týká způsobu zpracování vstupních reálných dat a spočívá v inovaci funkce pro vyhlazování reálných měr úmrtnosti a v inovaci funkce pro modelování úmrtnosti v nejvyšších věcích. Dále došlo k úpravě způsobu výpočtu průměrné délky života v prvním a posledním roce života a formy převodu měr úmrtnosti na kvocienty.

Vyhlazování reálných měr úmrtnosti je běžnou součástí metodik konstrukce úmrtnostních tabulek. Volba vhodné vyhlazovací metody však není volbou jednoznačnou a může se měnit v čase, mj. v reakci na rozvoj statistických metod. Ze stejného důvodu se plně neshodují úmrtnostní tabulky (a výsledné naděje dožití) zpracované ČSÚ, Eurostatem, Světovou zdravotnickou organizací (WHO) atd. Místo dříve používané Gompertz-Makehamovy (exponenciální) funkce je nyní nově v úmrtnostních tabulkách ČSÚ pro modelování úmrtnosti v nejvyšších věcích využita funkce Kannisto, která se řadí mezi funkce logistické. Logistický model je v souladu se studiemi potvrzujícími existenci zpomalení nárůstu úmrtnosti v nejvyšším věku a je mj. využíván i v mezinárodní databázi Human Mortality Database.

Pro porovnání lze v příloze publikace nalézt úmrtnostní tabulky za ČR, regiony soudržnosti a kraje za rok 2017, resp. období 2016–2017, zpracované metodikou užívanou ČSÚ do roku 2017.